

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W ŁÓDZI**

WOŚ-I.4240.430.2016.MŁo.2

P. Kukulski Robert
30.05.2016.

30.05.2016

P. M. S. S. S. S.

URZĄD GMINY GORZKOWICE	
wpl dn.	2016 -05- 3
L dz	3461
Zat.	

Łódź, 24 maja 2016 r.

Sz. P. Alojzy Włodarczyk
Wójt Gminy Gorzkowice

Na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 1, a także ust. 3 i 4 oraz art. 66 i art. 68 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 353) zwanej dalej w skrócie ustawą ooś, a także § 3 ust. 1 pkt 6 lit. b rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 71), nawiązując do pisma Wójta Gminy Gorzkowice z 28 kwietnia 2016 r., znak: OŚ.6220.4.8.2016 w kwestii procesowej wydania opinii o potrzebie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia polegającego budowie elektrowni wiatrowej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, drogą dojazdową, placem manewrowym oraz stacją transformatorowo-rozdzielczą na działce o nr ewid.: 8 w obrębie geodezyjnym Gościnną gmina Gorzkowice, a w przypadku takiej potrzeby co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko

wyrażam opinię, że:

1. Dla przedsięwzięcia polegającego budowie elektrowni wiatrowej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, drogą dojazdową, placem manewrowym oraz stacją transformatorowo-rozdzielczą na działce o nr ewid.: 8 w obrębie geodezyjnym Gościnną gmina Gorzkowice istnieje potrzeba przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.
2. Zakres raportu o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko winien być zgodny z art. 66 ustawy ooś, ze szczególnym zwróceniem uwagi na:
 - 2.1. Podanie danych technicznych dotyczących urządzenia jakie ma stanowić jednostkę wytwórczą w planowanej do realizacji elektrowni wiatrowej, w tym należy dla planowanej minimalnej i maksymalnej wysokości wieży, oraz dla minimalnej i maksymalnej średnicy rotora wskazać: maksymalny poziom mocy akustycznej - L_{AWeq} przy maksymalnym poziomie mocy branym pod uwagę.
 - 2.2. Określenie, jakie turbiny wiatrowe bierze się pod uwagę przy realizacji przedsięwzięcia objętego wnioskiem, (przedstawić karty katalogowe przykładowych istniejących modeli turbin wiatrowych potwierdzające ich dostępność „w obrotach” w kontekście parametrów przedstawionych w punkcie 2.1 niniejszej opinii) czy będzie to urządzenie nowe, posiadające certyfikaty, czy urządzenia używane; w przypadku używanych urządzeń należy podać ich charakterystykę oraz rok produkcji wraz z określeniem maksymalnego poziomu mocy akustycznej uwzględniającego stopień zużycia urządzenia eksploatowanego przez określony przedział czasu.
 - 2.3. Z zakresu oddziaływania akustycznego:
 - 2.3.1. Należy podać lokalizację turbiny wiatrowej w układzie współrzędnych określonych jako PL-1992 (oraz WGS84) z podaniem południka osiowego, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1247). W przypadku, gdy przewiduje się niewielką zmianę lokalizacji turbiny na późniejszym etapie realizacji przedsięwzięcia, należy wskazać wielkość przewidywanego przesunięcia w stosunku do wskazanych współrzędnych oraz najbardziej

niekorzystną przewidywaną lokalizację ze względu na wpływ przedsięwzięcia na akustyczny stan jakości środowiska w ww. układach odniesienia. Dla sytuacji najbardziej niekorzystnej należy wykonać dodatkową analizę akustyczną zgodnie z aktualnie przyjętymi modelami obliczeniowymi i wykazać ponad wszelką wątpliwość, że zmiana lokalizacji turbiny wiatrowej w zakresie przewidywanego przesunięcia nie będzie skutkowałą wystąpieniem przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na granicy terenów chronionych akustycznie.

2.3.2. Mając na uwadze możliwość wystąpienia oddziaływania akustycznego skumulowanego w zakresie propagacji hałasu należy jako dane wejściowe do analiz wziąć pod uwagę istniejące, realizowane i projektowane (planowane) turbiny wiatrowe i zakłady przemysłowe wymienione w § 2 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 71), a także podobne przedsięwzięcia do tego, które planuje inwestor (czyli np. również istniejące elektrownie wiatrowe, które nie wymagały decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach) zlokalizowane na terenie przedmiotowej gminy oraz gmin sąsiednich do niej, biorąc pod uwagę wskazania co do kumulowania się oddziaływań zawarte w punkcie 2.3.6. lit. d. Wymagane jest załączenie pism z właściwych ze względu na lokalizację urzędów gmin, starostw (m.in. w przypadku pozwoleń na budowę), których treść powinna zawierać następujące dane:

- a) data wpływu wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, decyzji o warunkach zabudowy, pozwolenia na budowę;
- b) położenie działki (wraz z numerem działki, numerem i nazwą obrębu);
- c) poziom mocy akustycznej;
- d) minimalna i maksymalna wysokość wieży;
- e) minimalna i maksymalna średnica rotora;
- f) odległość (w metrach) do przedmiotowej turbiny wiatrowej.

Obiekty, zakłady wskazane powyżej należy zaznaczyć na mapie ewidencyjnej, celem określenia lokalizacji tych obiektów względem przedmiotowej inwestycji jak również należy podać odległość tych obiektów od turbiny wiatrowej przedmiotowego przedsięwzięcia.

2.3.3. Wskazać przeznaczenie i granice terenów chronionych akustycznie w otoczeniu terenu przedmiotowej inwestycji a także podać te informacje oddzielnie w kontekście otoczenia oddziaływania akustycznego skumulowanego (kumulowanie się izolinii 40 dB i 45 dB), tj.:

- a) jeśli w obszarze potencjalnego oddziaływania inwestycji obowiązują zapisy miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (mpzp) należy załączyć wypis i wyrys z tego planu z zaznaczonym terenem inwestycji oraz przytoczyć zapisy tego planu odnoszące się do terenów chronionych akustycznie, a także dołączyć prawidłowo sformułowane/ą opinię organu gmin/y odnośnie faktycznego aktualnego zagospodarowania ww. terenów chronionych akustycznie;
- b) dla terenów, które nie są objęte aktualnie obowiązującym mpzp, a znajdują się w potencjalnym obszarze oddziaływania akustycznego (skumulowanego) inwestycji, należy dołączyć prawidłowo sformułowaną opinię organu gmin/y dotyczącą faktycznego aktualnego zagospodarowania tych terenów, tj. wskazać w tej opinii/ach położenie najbliższych terenów chronionych akustycznie (na północ, południe, wschód, zachód od przedmiotowej turbiny wiatrowej) poprzez podanie numeru każdej działki chronionej akustycznie oraz nazwy i numeru jej obrębu (oraz wskazanie jaka część danej działki ewidencyjnej jest chroniona akustycznie czyli stanowi teren chroniony akustycznie) wraz z określeniem odpowiednich standardów jakości środowiska akustycznego zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w Środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 112), podając dopuszczalne poziomy hałasu (w dB) dla pory dnia i dla pory nocy dla ww. działek chronionych akustycznie.

Klasyfikacja akustyczna dla wszystkich uwzględnionych w niej terenów chronionych akustycznie powinna zostać opracowana biorąc pod uwagę art. 114 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 672) w skrócie POŚ.

2.3.4. Należy podać (w metrach) odległość wieży projektowanej turbiny wiatrowej od najbliższego względem niej istniejącego budynku chronionego akustycznie.

2.3.5. Obliczenia oddziaływania akustycznego (w tym skumulowanego) winny być przedstawione w oparciu o symulację wykonaną zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa krajowego i unijnego, przy zastosowaniu programu do obliczeń rozprzestrzeniania hałasu w środowisku, w którym model obliczeniowy jest zgodny z normą PN-ISO 9613-2 i jest on również dopasowany pod względem metodologii i funkcjonalności do specyfiki oddziaływania akustycznego turbin wiatrowych.

2.3.6. Obliczenia oddziaływania akustycznego (w tym skumulowanego) zarówno dla wariantu inwestorskiego jak i alternatywnego powinny obejmować m.in.:

a) przedstawienie dwóch oddzielnych analiz obliczeniowych, w których:

- jedna wykorzystuje wzór numer 10 wskazany w normie PN-ISO 9613-2, wykorzystujący jako daną wejściową poziom mocy akustycznej;
- druga wykorzystuje wprowadzenie poziomu mocy akustycznej danej turbiny wiatrowej w pasmach oktaowych, przy tej analizie należy również podać i rzetelnie uzasadnić wybór poziomu współczynnika tłumienia gruntu (G) przyjętego do obliczeń;

jako odniesienie do spełnienia standardów jakości środowiska należy przyjąć wyniki ww. analiz, te które będą najbardziej niekorzystne pod względem oddziaływania akustycznego;

b) przedstawienie informacji na temat morfologii otaczającego terenu, w tym należy podać informację nt. wysokości n.p.m. fundamentu projektowanej turbiny wiatrowej, ewentualnych turbin wiatrowych objętych oddziaływaniem skumulowanym a także budynków chronionych akustycznie (grup budynków w przypadku obszaru równinnego) znajdujących się w obszarze oddziaływania akustycznego (w tym skumulowanego);

c) uwzględnienie najniekorzystniejszego, (pod względem emisji hałasu) możliwego do wybrania, trybu pracy turbiny wiatrowej a mianowicie w obliczeniach przyjąć dla tej turbiny najwyższy możliwy do osiągnięcia poziom mocy akustycznej (biorąc pod uwagę wszystkie tryby pracy), jak i dla ewentualnych turbin wiatrowych uwzględnionych w oddziaływaniu akustycznym skumulowanym;

d) wskazanie graficzne (na aktualnej mapie ewidencyjnej) zasięgu oraz potencjalnego wpływu na tereny podlegające ochronie akustycznej, z uwzględnieniem kumulowania się oddziaływań akustycznych (izolinie 40 dB i 45 dB), biorąc pod uwagę inne elektrownie wiatrowe początkowo w odległości przynajmniej 3 km, a w przypadku gdy sumowanie się oddziaływania akustycznego izolinii 40 dB i 45 dB w zakresie propagacji hałasu podlegać będzie kumulacji z ewentualnymi innymi sąsiednimi turbinami zlokalizowanymi w ww. odległości, należy przeanalizować czy w otoczeniu tych sąsiednich turbin wiatrowych nie istnieją kolejne, które mogłyby wpływać na powiększenie całkowitego zasięgu kumulacji izolinii 40 dB i 45 dB przedmiotowej turbiny wiatrowej i tych w sąsiedztwie bliższym (3 km) lub dalszym od niej. Powyższe analizy możliwości „kumulacji akustycznej” sąsiednich turbin wiatrowych z przedmiotową inwestycją, dla których do dnia złożenia wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowej inwestycji, wszczęto lub zakończono inne postępowanie administracyjne, powinny doprowadzić do uzyskania pełnej informacji na temat kumulacji izolinii 40 dB i 45 dB i jej zasięgu w otoczeniu przedmiotowej inwestycji a więc należy wziąć pod uwagę taki obszar terenu, na podstawie którego możliwe będzie wykluczenie występowania kolejnych turbin wiatrowych przyczyniających się do powiększania oddziaływania akustycznego skumulowanego (kumulacji izolinii 40 dB i 45 dB). Pod uwagę należy wziąć również zakłady przemysłowe (w odległości 300 m, liczonej

od przedmiotowej turbiny wiatrowej oraz od tych zakładów z którymi podlegają one ewentualnej kumulacji), dla których do dnia złożenia wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowej inwestycji, wszczęto lub zakończono inne postępowania administracyjne;

- e) przedstawienie załącznika graficznego z obliczeń (skala około 1 : 5000), który w sposób przejrzysty wskaże lokalizację budynków mieszkalnych oraz granice terenów chronionych akustycznie w obszarze oddziaływania akustycznego inwestycji (i oddziaływania akustycznego skumulowanego) z ich numerami działek (z wyraźnym zaznaczeniem granic terenów chronionych akustycznie poprzez wskazanie numeru działki, nazwy i numeru obrębu na tym załączniku). W taki sam sposób należy odnieść się do terenów chronionych akustycznie na podstawie ewentualnych zapisów obowiązujących mpzp (w takim przypadku na załącznik graficzny nanieść również poszczególne oznaczenia/symbole i granice tych terenów). Załącznik graficzny z obliczeń należy zaopatrzyć m. in. w:

- oznaczenie wartością danej izolacji oraz przedstawienie tej informacji w legendzie,
- podziałkę x-y, dzięki której będzie można porównać z załącznikiem graficznym wyniki tabelaryczne z obliczeń oraz dane wejściowe,
- izolacje (i punkty pomiarowe) pokazujące oddziaływanie na wysokości 1,5 m przy granicy terenów chronionych akustycznie i oddzielnie na wysokości 4 m bezpośrednio przy budynkach chronionych akustycznie;

- f) gdy turbina wiatrowa wchodząca w zakres przedmiotowej inwestycji planowana jest do zlokalizowania w odległości mniejszej niż 400 m od granic terenu chronionego akustycznie, (lub granic terenu wyznaczonego w zapisach mpzp pod ochroną akustyczną) ze względu na tak bliską odległość od siedzib ludzkich należy zgodnie z zaleceniami normy „PN-ISO 1996-2:1999/A1:2002 Akustyka. Opis i pomiary hałasu środowiskowego. Zbieranie danych dotyczących sposobu zagospodarowania terenu (Zmiana A1)” przyjąć w obliczeniach poprawkę na impulsowość wynoszącą 5 dB poprzez dodanie tej wartości do każdego uzyskanego wyniku dla danego punktu pomiarowego położonego w odległości mniejszej niż 400 m od granic terenu chronionego akustycznie;

- g) wskazanie usytuowania projektowanej turbiny wiatrowej, tych ujętych w obliczeniach ewentualnego oddziaływania akustycznego skumulowanego, a także usytuowanie punktów pomiarowych, w formie tabeli x-y-z (w metrach), co umożliwi weryfikację odległości poszczególnych turbin wiatrowych względem siebie oraz w układzie współrzędnych określonych jako PL-1992 (lub WGS84) z podaniem południka osiowego.

2.3.7. Należy przedstawić informację nt. obecnego poziomu tła akustycznego przy najbliższych terenach chronionych akustycznie w otoczeniu oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia, w celu oszacowania obecnego poziomu tła akustycznego dla ww. terenów, należy przeprowadzić więc pomiary przedrealizacyjne hałasu i przedstawić sprawozdania z tych pomiarów.

2.3.8. Należy rozpatrując etap budowy wskazać lokalizację ewentualnego zaplecza budowy, która ograniczy oddziaływanie akustyczne na tym etapie do minimum.

2.3.9. Przedstawić wariant alternatywny inwestycji, tj. wariant lokalizacyjny polegający na usytuowaniu wieży przedmiotowej turbiny wiatrowej, w odległości większej niż 700 m od budynków chronionych akustycznie.

2.4. Z zakresu oddziaływania wariantów przedsięwzięcia w postaci tzw. oddziaływania infradźwięków należy określić, przeanalizować, ocenić bezpośredni i pośredni wpływ przedmiotowego przedsięwzięcia w rzeczonym zakresie na środowisko oraz zdrowie i warunki życia ludzi.

2.5. Z zakresu ochrony przed polem elektrycznym i polem magnetycznym:

2.5.1. Należy opisać lokalizację transformatora/ów, jego/ich napięcia roboczego na uzwojeniu pierwotnym oraz wtórnym, napięcia roboczego projektowanego GPO, do którego będzie dostarczana wytwarzana w elektrowni energia elektryczna, długość trasy przebiegu linii, a także

wpływ ww. urządzeń i sieci na rozkład pól elektromagnetycznych wokół planowanego przedsięwzięcia, z uwzględnieniem rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów utrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r., Nr 192, poz. 1883).

2.5.2. Należy jednoznacznie określić usytuowanie linii kablowych SN od elektrowni wiatrowej do projektowanego GPO, do którego będzie dostarczana wytwarzana w elektrowni energia elektryczna, poprzez przedstawienie wykazu działek na których inwestor planuje je usytuować wraz z prezentacją na podkładzie mapowym zawierającym oznaczenia działek ewidencyjnych (w skali umożliwiającej odczytanie numerów ewidencyjnych tych działek).

2.5.3. W odniesieniu do infrastruktury zewnętrznej (linii sytuowanych poza GPO, które nie będą częścią infrastruktury przyłączeniowej wewnętrznej inwestycji) czyli kable energetyczne średniego napięcia SN na odcinku od GPO do KSE w przypadku braku możliwości jednoznacznego określenia miejsca przyłączenia do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego oraz lokalizacji/miejsca przebiegu przewodów przyłączeniowych, należy dokonać wariantowania przyłączenia do KSE i przebiegu przewodów przyłączeniowych oraz przeprowadzić analizę oddziaływania poszczególnych wariantów na pole i promieniowanie elektromagnetyczne. Dla każdego wariantu przyłączenia do KSE i przebiegu przewodów przyłączeniowych należy przedstawić wykaz działek (lub chociażby nazwy obrębów), na których inwestor planuje usytuować ww. linie wraz z prezentacją na podkładzie mapowym zawierającym oznaczenia działek ewidencyjnych w skali umożliwiającej odczytanie numerów ewidencyjnych tych działek. Dla terenów na których będzie zlokalizowana ww. infrastruktura elektroenergetyczna należy dołączyć wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w skali umożliwiającej odczytanie numerów ewidencyjnych działek oraz granic jednostek urbanistycznych w ramach których będzie znajdowała się ww. część planowanego do realizacji przedsięwzięcia oraz jednostek na które będzie ono oddziaływało, jeżeli plan ten został uchwalony, albo informację o jego braku. Opis przebiegu linii kablowej umożliwiającej przyłączenie do KSE powinien operować danymi z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp). W szczególności należy podać numery działek, nazwy i numery obrębów oraz przyporządkowane im symbole jednostek urbanistycznych wszystkich działek na terenie których planowana jest lokalizacja linii kablowej infrastruktury przyłączeniowej wraz z przytoczeniem zapisów ewentualnych obowiązujących mpzp dotyczących tych jednostek. Planowane do zastosowania przebiegi linii elektroenergetycznych muszą być zgodne z zapisami przepisów prawnych zawartych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

2.5.4. Należy dokonać oceny skumulowanego oddziaływania miejsca przyłącza do KSE z planowanym do realizacji przedsięwzięciem. W raporcie powinien zostać opisany i oceniony wpływ obydwu inwestycji tj. turbiny wiatrowej, infrastruktury przyłączeniowej wewnętrznej i zewnętrznej wraz z miejscem przyłącza do KSE i innymi elektrowniami wiatrowymi wpiętymi do tego samego miejsca.

2.6. W zakresie gospodarki odpadami:

2.6.1. Opisanie ilości i rodzaju (wraz z kodem) wytwarzanych odpadów na etapie realizacji, eksploatacji i likwidacji przedsięwzięcia.

2.6.2. Przewidywane sposoby ograniczania negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko (minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów, ochrona środowiska gruntowo-wodnego przed ewentualnymi zanieczyszczeniami związanymi z gospodarowaniem odpadami powstającymi w związku z planowanym przedsięwzięciem).

2.7. Oddziaływanie na środowisko przyrodnicze uwzględniające następujące wymagania:

2.7.1. Ze względu na możliwość wystąpienia oddziaływania skumulowanego raport winien odnosić się do łącznego wpływu elektrowni wiatrowej określonej wnioskiem z innymi inwestycjami stanowiącymi bariery na trasach przelotów ptaków i nietoperzy w promieniu 10 km

od planowanej inwestycji (elektrownie wiatrowe, dla których wszczęto lub zakończono postępowanie administracyjne, maszty telefonii komórkowych, itp.).

- 2.7.2. Należy ustosunkować się do możliwości negatywnego oddziaływania przedmiotowej inwestycji na cele ochrony, przedmioty ochrony, integralność obszarów i spójność Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.
- 2.7.3. W celu oceny ryzyka utraty korzystnego stanu ochrony gatunków ptaków należy wykonać (z terenu miejsca realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia oraz jego zasięgu oddziaływania) co najmniej roczny przedrealizacyjny monitoring ptaków sporządzony w okresie lęgowym, dyspersji polęgowej, przelotu jesiennego, zimowania i przelotu wiosennego oraz przedstawić ekspertyzę ornitologiczną z tego monitoringu. Zobrazować ilościową charakterystykę wykorzystania terenu przez ptaki, w tym dokładny przebieg tras, kierunki i wysokości przemieszczania się, sezonowość występowania, związki pomiędzy występowaniem ptaków a siedliskami odnoszące się do możliwości odpoczynku i żerowania. W monitoringu należy odnieść się do gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 2009/147/WE oraz gatunków ptaków chronionych polskim prawem wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2014 r., poz. 1348), w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt (Głowaciński, 2001), gatunki SPEC w kategorii 1-3 (BirdLife International, 2004), gatunki objęte strefową ochroną miejsc występowania, gatunki o rozpowszechnieniu lęgowym <10% (ocenianym w siatce kwadratów 10x10 km; Sikora i in., 2007), gatunki o liczebności krajowej populacji poniżej 1000 par lęgowych.
- 2.7.4. Wykonać (z terenu miejsca realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia oraz jego zasięgu oddziaływania) co najmniej roczny przedrealizacyjny monitoring nietoperzy w postaci badań nasłuchowych oraz przedstawić ekspertyzę chiropterologiczną, w której należy określić wpływ inwestycji na gatunki nietoperzy. Analiza na podstawie wykonanych badań ma pokazać, czy teren inwestycji wykorzystywany jest przez nietoperze w czasie nocnych żerowisk, wiosennych i jesiennych migracji, tworzenia i rozpadu kolonii rozrodczych, rojenia, rozrodu, szczytu aktywności lokalnych populacji. Ponadto należy wskazać odnalezione kryjówki i miejsca hibernacji. Listę gatunków chronionych zawiera Załącznik II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2014 r., poz. 1348).
- 2.7.5. Na działkach objętych inwestycją należy wykonać inwentaryzację gatunków roślin, zwierząt oraz siedlisk, które mogą ulec zniszczeniu w efekcie prac budowlanych i późniejszej eksploatacji elektrowni wiatrowych. W inwentaryzacji należy uwzględnić gatunki roślin, grzybów i zwierząt chronione na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014 r., poz. 1409), Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunków grzybów (Dz. U. 2014 r., poz. 1408) i Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2014 r., poz. 1348), a także siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt wymienione w Załączniku I i II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
- 2.7.6. Należy określić wpływ przedsięwzięcia na krajobraz, w tym na krajobraz kulturowy, w miejscu lokalizacji inwestycji i terenów bezpośrednio do nich przyległych. W analizie krajobrazowej musi znaleźć się określenie charakteru i typów krajobrazu. Ponadto należy wyodrębnić i przedstawić charakterystyczne cechy krajobrazu, na które inwestycja może wpłynąć, pokazać punkty widokowe i potencjalnych obserwatorów krajobrazu. Analiza krajobrazowa musi się również składać z wizualizacji w dowolnej technice obrazującej planowaną inwestycję wkomponowaną w panoramy krajobrazowe z dostępnych punktów widokowych oraz ciągów widokowych.
- 2.7.7. Turbina wiatrowa w wariantcie realizacyjnym i alternatywnym winna być usytuowana w odległości większej niż 200 m od pobliskich lasów oraz nie będących lasem skupień drzew

o powierzchni 0,1 ha lub większej. Odległość ma być liczona od skrajnej/zewnętrznej części łopaty wirnika skierowanej w kierunku lasu/skupień drzew przy położeniu prostopadłym do wieży turbiny do najbliższych zadrzewień będących częścią lasu/skupień drzew. Usytuowanie elektrowni wiatrowej musi uwzględniać jej położenie poza formami ochrony przyrody i ich otulinami.

- 2.7.8. Opis przewidywanych przez inwestora działań w przypadku wystąpienia kolizji z ptakami i nietoperzami z elementami elektrowni wiatrowych w trakcie ich eksploatacji.
- 2.7.9. Należy podać środki zapobiegające i minimalizujące szkodliwe oddziaływanie planowanej inwestycji na ptaki i nietoperze oraz gatunki roślin, zwierząt oraz siedlisk, które mogą ulec zniszczeniu w efekcie prac budowlanych i późniejszej eksploatacji elektrowni wiatrowych.
- 2.8. W zakresie oddziaływania wariantów przedsięwzięcia w postaci efektu migotania cienia i efektu stroboskopowego należy:
 - 2.8.1. Dokonać analizy tego oddziaływania dla wariantu realizatorskiego, alternatywnego i oddziaływania skumulowanego (dla minimalnej i maksymalnej wysokości wieży oraz maksymalnej średnicy wirnika) przyjmując najdalej idący efekt oddziaływania t.j. przy założeniu, iż każda turbina wiatrowa pracuje cały rok przy bezchmurnym niebie oraz wskazać konkretne miejsca najbardziej narażone na efekt migotania (na podstawie przeprowadzonej symulacji zasięgu i intensywności tego zjawiska). W analizie migotania cienia należy wziąć pod uwagę wszystkie tereny przeznaczone na stały pobyt ludzi, będące w potencjalnym zasięgu oddziaływania. Należy podać numer ewidencyjny działek i obrębów oraz nazwy obrębów przyporządkowanym poszczególnym receptorom w analizie efektu migotania cienia.
 - 2.8.2. Dla elektrowni wiatrowych znajdujących się w promieniu 2 km (elektrowni wiatrowych istniejących lub projektowanych, dla których do dnia złożenia wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowej inwestycji, wszczęto lub zakończono inne postępowanie administracyjne) od planowanej turbiny wiatrowej należy wykonać analizę skumulowanego oddziaływania efektu migotania cienia.
 - 2.8.3. Dla wariantu realizatorskiego i alternatywnego oraz dla oddziaływania skumulowanego (dla minimalnej i maksymalnej wysokości wieży oraz maksymalnej średnicy wirnika) należy załączyć mapy obrazujące maksymalny efekt oddziaływania (astronomiczną maksymalną długość padania cienia), które w sposób przejrzysty wskażą lokalizację terenów z zabudową w obszarze oddziaływania inwestycji z ich czytelnymi numerami działek i wskazanymi granicami tych działek.
 - 2.8.4. Wyniki oraz wnioski z wykonanych analiz maksymalnego oddziaływania efektu migotania cienia zaprezentować w treści raportu oraz uzyskane wartości należy porównać z przyjętymi standardami, co pozwoli ocenić wpływ efektu migotania cienia na otoczenie. Należy opisać środki zaradcze, mające na celu ograniczenie negatywnego wpływu elektrowni wiatrowej w tym zakresie.
- 2.9. Opisać przewidywane przez inwestora działania w przypadku wystąpienia szkód w środowisku w trakcie budowy, eksploatacji i likwidacji przedmiotowego przedsięwzięcia (w odniesieniu do ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2014 r., poz. 210 ze zm.) zwanej dalej ustawą szkodową, zwłaszcza do art. 6 pkt 11 tej ustawy. Należy opisać przewidywane przez inwestora działania w przypadku ewentualnego wystąpienia szkód w stosunku do środowiska przyrodniczego w trakcie realizacji, eksploatacji i likwidacji przedmiotowego przedsięwzięcia. Należy również przeanalizować ryzyko bezpośredniego zagrożeniu szkodą w środowisku, przez które rozumie się wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia szkody w środowisku w dającej się przewidzieć przyszłości.
- 2.10. W zakresie wpływu na powierzchnię ziemi:

- 2.10.1. Przeanalizować możliwość wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą i szkody w powierzchni ziemi, mając na uwadze ustawę szkodową, będącą skutkiem realizacji (w tym rozruchu), eksploatacji oraz likwidacji przedmiotowego przedsięwzięcia.
- 2.10.2. Przeanalizować wpływ planowanego przedsięwzięcia na wartości przyrodnicze gleby, utrzymanie jakości gleby i ziemi powyżej lub co najmniej na poziomie wymaganych standardów.
- 2.10.3. Analiza powinna dotyczyć również wpływu planowanego przedsięwzięcia na zdolności produkcyjne gleb i możliwość racjonalnego gospodarowania terenów przyległych. Szczegółowo należy odnieść się do możliwości degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz wystąpienia szkód w produkcji rolniczej, powstających wskutek działalności nierolniczej w miejscu planowanego przedsięwzięcia.
- 2.10.4. W przypadku planowania przedsięwzięcia na gruntach rolnych w analizach należy wziąć pod uwagę wpływ przedsięwzięcia na procesy erozji gleb oraz przydatności gruntów rolnych (możliwości produkcyjnych) po likwidacji przedmiotowego przedsięwzięcia. Jako źródła informacji stanowiące podstawę do sporządzenia raportu w zakresie wpływu na powierzchnię ziemi należy również uwzględnić POŚ oraz ustawę z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 909).
- 2.11. Wskazać w obrębie jakich jednolitych części wód (JCW, JCWPd) zlokalizowane jest planowane do realizacji przedsięwzięcie. Określić statut oceny wód zgodnie z planem gospodarowania wodami (dobry/zły), ocenę ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych (zagrożone/niezagrożone) jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych. Odnieść się również do możliwości nieosiągnięcia celów środowiskowych o których mowa w art. 81 ust. 3 ustawy ooś.
- 2.12. W zakresie oddziaływania przedsięwzięcia na klimat należy uwzględnić potrzeby dotyczące przystosowania się do zmian klimatu i łagodzenia zmian klimatu, a także odporność na klęski żywiołowe, w tym przeprowadzić:
- a) analizę odporności przedsięwzięcia na zmiany klimatu,
 - b) analizę wpływu przedsięwzięcia na klimat i jego zmiany.
- 2.13. Przeprowadzić analizę i ocenić wpływ przedmiotowego przedsięwzięcia na zabytki uwzględniając zapisy ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 ze zm.) oraz zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w zasięgu jego oddziaływania.
- 2.14. Wskazać przewidywany okres i czas trwania budowy, eksploatacji i ewentualnej likwidacji elektrowni wiatrowej.
- 2.15. Opisać zagadnienia związane z transportem materiałów budowlanych i elementów elektrowni wiatrowej (np. droga dojazdowa, częstotliwość przejazdów, ilość i rodzaj pojazdów).
- 2.16. Wskazać wielkość terenu trwale zajętego przez poszczególne elementy elektrowni wiatrowej, a także wielkości terenu zajętego czasowo, w trakcie budowy.
- 2.17. Przeprowadzić analizę możliwych konfliktów społecznych związanych z planowanym do realizacji przedsięwzięciem, w odniesieniu do wariantu wybranego do realizacji oraz w odniesieniu do przeanalizowanych w raporcie wariantów alternatywnych. Analiza winna być opracowana z uwzględnieniem ostatecznie zidentyfikowanych grup społecznych, które mogą być pośrednio lub bezpośrednio narażone na oddziaływania oraz korzyści i niekorzyści jakie wiążą się z przedmiotowym przedsięwzięciem.
- 2.18. Opisać możliwe do realizacji warianty przedsięwzięcia zgodne z zapisami art. 66 ust. 1 pkt 5 - 7 oraz art. 66 ust. 6 ustawy ooś; należy zwrócić uwagę między innymi, że:
- 2.18.1. W punkcie dotyczącym opisu wariantu proponowanego przez wnioskodawcę, należy opisać podstawowe parametry turbiny wiatrowej (w tym mocy akustycznej) oraz pozostałe elementy przedsięwzięcia (infrastrukturę towarzyszącą). Należy nanieść na mapę/y w skali umożliwiającej

odczytanie numerów ewidencyjnych działek lokalizację wszystkich (tymczasowych i stałych) projektowanych elementów elektrowni wiatrowej (drogi dojazdowe, place manewrowe/montażowe, przyłącze energetyczne wraz z planowanym przebiegiem linii kablowej do miejsca przyłączenia i inne) i wskazać ich lokalizację poprzez podanie numeru ewidencyjnego działki, obrębu oraz symbolu jednostki urbanistycznej ewentualnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obrębie której znajduje się dany element projektowanej elektrowni wiatrowej.

- 2.18.2. Wariant alternatywny, podobnie jak realizacyjny, winien być opisany jako odrębny, z proceduralnymi konsekwencjami, tj. opisem oddziaływań i ich oceną. Dla przedstawionego wariantu alternatywnego należy opisać podstawowe parametry turbiny wiatrowej, w tym moc akustyczną, oraz pozostałe elementy przedsięwzięcia. Należy nanieść na mapę/y w skali umożliwiającej odczytanie numerów ewidencyjnych działek lokalizację wszystkich (tymczasowych i stałych) projektowanych elementów elektrowni wiatrowej (turbina wiatrowa, fundament, drogi dojazdowe, place manewrowe/montażowe, przyłącze energetyczne wraz z planowanym przebiegiem linii kablowej do miejsca przyłączenia i inne) i wskazać ich lokalizację poprzez podanie numeru ewidencyjnego działki, obrębu oraz symbolu jednostki urbanistycznej miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obrębie której znajduje się dany element projektowanych elektrowni wiatrowych. *Za racjonalny wariant alternatywny przedsięwzięcia należy uznać taki, który jest możliwy do wykonania z ekonomicznego, technicznego/technologicznego oraz prawnego punktu widzenia i wypełnia założony przez wnioskodawcę cel, a więc w przypadku elektrowni wiatrowej – produkcję energii elektrycznej z wykorzystaniem odnawialnego źródła, jakim jest siła wiatru.*
- 2.18.3. W punkcie dotyczącym opisu wariantu najkorzystniejszego dla środowiska, należy wskazać konkretne, wynikające z przeprowadzonych analiz oddziaływania, które spośród oddziaływań rozpatrywanych wariantów mają mniejszy negatywny wpływ na elementy środowiska lub wskazać brak negatywnych oddziaływań na elementy środowiska.
- 2.18.4. Określić przewidywane oddziaływanie na wszystkie elementy środowiska opisywanych wariantów (zarówno realizacyjnego jak i alternatywnego) na etapie budowy, eksploatacji i likwidacji – zgodnie z zapisami art. 66 ust 1 pkt 6 oraz ust. 6 ustawy ooś.
- 2.18.5. W punkcie dotyczącym uzasadnienia merytorycznego proponowanego przez wnioskodawcę wariantu należy wskazać wszystkie oddziaływania na poszczególne elementy środowiska, wymienione w art. 66 ust. 1 pkt 7 ustawy ooś, jakie będzie wywierało planowane przedsięwzięcie w wariantcie wybranym do realizacji (zarówno na etapie budowy, eksploatacji, jak i likwidacji), po zastosowaniu zaleconych w raporcie środków zapobiegawczych i łagodzących.
- 2.19. Jako źródła informacji stanowiące podstawę do sporządzenia raportu należy uwzględnić zwłaszcza:
- akty prawa;
 - istniejące dokumentacje dla przedmiotowego przedsięwzięcia (np. dokumentacje geotechniczne, warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej);
 - dane literaturowe zrecenzowane;
 - źródła danych wyjściowych wskazywane w pozostałych punktach sentencji niniejszej opinii.

UZASADNIENIE

Pismem z 28 kwietnia 2016 r., znak: OŚ.6220.4.8., zgodnie z art. 64 ust. 1 pkt 1 ustawy ooś, Wójt Gminy Gorzkowice wystąpił do RDOŚ w Łodzi o wydanie opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia polegającego budowie elektrowni wiatrowej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, drogą dojazdową, placem manewrowym oraz stacją transformatorowo-rozdzielczą na działce o nr ewid.: 8 w obrębie geodezyjnym Gościnna gmina

Gorzkowice, zwanego dalej w skrócie przedmiotowym przedsięwzięciem. W załączeniu ww. pisma Wójt Gminy Gorzkowice przekazał wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, kartę informacyjną przedsięwzięcia, jak również informację, iż dla terenu wnioskowanego przedsięwzięcia nie jest sporządzony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Po zapoznaniu się z ww. dokumentacją RDOŚ w Łodzi stwierdził, że karcie informacyjnej przedsięwzięcia nie wyjaśniono wszystkich niezbędnych informacji potrzebnych do wydania opinii o obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania lub jego braku dla ww. przedsięwzięcia. W związku z powyższym RDOŚ w Łodzi pismem z 9 maja 2016 r. znak WOOS-I.4240.430.2016.MŁo wzywał spółkę ENERGY AE Sp. z o. o. do uzupełnienia informacji w zakresie wskazania minimalnej wysokości wieży planowanej do realizacji turbiny wiatrowej, określenia lokalizacji oraz wskazania napięcie na uzwojeniu pierwotnym i uzwojeniu wtórnym transformatora. W odpowiedzi która wpłynęła do RDOŚ w Łodzi 23 maja 2016 r. ENERGY AE Sp. z o. o. przesłało uzupełnienie, które było wystarczające, mając na uwadze całość zebranej dokumentacji, do wydania niniejszej opinii.

Zakres przedsięwzięcia ustalono na podstawie wystąpienia Wójta Gminy Gorzkowice o opinię, wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, karty informacyjnej przedsięwzięcia i jej uzupełnienia.

Planowane zamierzenie inwestycyjne należy do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko – wymienionych w § 3 ust. 1 pkt 6 lit. b rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 71), dla którego obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko może być wymagany. Zgodnie z art. 64 ust. 1 pkt 1 ustawy ooś, organem właściwym do wydania opinii w przedmiotowej sprawie jest RDOŚ w Łodzi. Natomiast zgodnie z art. 75 ust. 1 pkt 4 ustawy ooś organem właściwym do wydania decyzji dla przedmiotowego przedsięwzięcia jest Wójt Gminy Gorzkowice.

RDOŚ w Łodzi jako organ współdziałający realizuje przyznane mu przez prawo kompetencje do uczestniczenia (partycypacja kompetencyjna) w procesie konkretyzacji norm prawa materialnego, przy czym właściwość rzeczowa RDOŚ w Łodzi polega na wyrażeniu opinii w przedmiocie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania dla przedmiotowego przedsięwzięcia.

Ustalając, czy dla planowanego przedsięwzięcia potrzebne jest przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko, RDOŚ w Łodzi mając na uwadze, że poprzez oddziaływanie rozumie się zdarzenie lub działanie zmieniające szeroko pojęte środowisko i wywołujące określony skutek bezpośredni, uznał, że ustalenie charakteru oddziaływań z przedmiotowego przedsięwzięcia należy poddać ocenie oddziaływania na środowisko. Identyfikując oddziaływania stwierdzono, że nie można wykluczyć możliwości wystąpienia zdarzenia, działania wpływającego na środowisko ze znacznym prawdopodobieństwem wystąpienia negatywnych oddziaływań. RDOŚ w Łodzi zbadał jaki jest rodzaj, skala przedsięwzięcia, wielkość zajmowanego terenu, zakres robót związanych z realizacją, wykorzystanie zasobów naturalnych oraz jaka emisja i uciążliwości wystąpią na etapie realizacji i eksploatacji planowanego przedsięwzięcia.

Po przeprowadzeniu analizy dostarczonych materiałów, uwzględniając łącznie uwarunkowania przedstawione w art. 63 ust. 1 ustawy ooś, RDOŚ w Łodzi uznał, że potrzebne jest przeprowadzenie oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko, bowiem w przedmiotowym przypadku zachodzą szczegółowe uwarunkowania określone w art. 63 ust. 1 ustawy ooś, do których odniesiono się w poniżej opisany sposób.

Planuje się budowę elektrowni wiatrowej, o mocy do 4 MW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, drogą dojazdową i placem manewrowym na działce nr ewid.: 8 w obrębie geodezyjnym Gościnna, gm. Gorzkowice. Projektowana elektrownia usytuowana będzie w odległości min. ok. 50 m od granic z działkami sąsiednimi. Projektowana elektrownia wiatrowa podłączona zostanie do krajowego systemu elektroenergetycznego linią kablową średniego napięcia oraz wpięta do stacji GPZ lub istniejącej linii kablowej SN lub 110kV zgodnie z warunkami przyłączenia do sieci na podstawie

odrębnej dokumentacji projektowej. Dojazd do nieruchomości, na których planowana jest inwestycja, zapewniony będzie z istniejącej drogi publicznej(gminnej) poprzez projektowaną drogę dojazdową szerokości ok. 4-6 m oraz plac manewrowy o wymiarach ok. 20 x 70 m. W ramach przedmiotowego przedsięwzięcia planuje się również budowę transformatora SN (400V lub 690V/15kV lub 30kV) zlokalizowanego piaście wieży turbiny wiatrowej lub w stacji kontenerowej przy wierzy elektrowni wiatrowej. Łączna powierzchnia planowanego przedsięwzięcia zajmuje teren ok. 4500 m² (nadziemna część fundamentów, wewnętrzna droga dojazdowa, zatoka postojowa i plac manewrowy, zjazd z drogi itp.). Najbliższa zabudowa znajduje się w odległości ok. 500 m na północny-zachód, od miejsca posadowienia wieży planowanej turbiny wiatrowej, które będzie miało miejsce na działce o numerze ewidencyjnym 8 w obrębie geodezyjnym Gościnną, gm. Gorzkowice. Planowana elektrownia wiatrowa będzie charakteryzowała się maksymalnym poziomem mocy akustycznej wynoszącym do 105,5 dB. Na terenie objętym inwestycją oraz w zasięgu jego bezpośredniego oddziaływania występują gleby mineralne IV, V klasy bonitacyjnej. Teren inwestycji stanowi obszar upraw rolnych, niezabudowany.

Jak wynika z treści karty informacyjnej przedsięwzięcia na terenie przedmiotowej inwestycji nie występują zbiorniki wodne objęte ochroną śródlądową, a także strefy chronionych ujęć wód. Dla rejonu lokalizacji przedsięwzięcia nie wyznaczono obszaru ochrony konserwatorskiej, oraz nie udokumentowano stanowisk archeologicznych, a także żadnych obszarów które miałyby znaczenie historyczne, kulturowe oraz archeologiczne. Przedmiotowe przedsięwzięcie leży poza tymi obszarami. Rejon przewidywanej do realizacji inwestycji nie przylega do jezior. Podstawowe parametry techniczne planowanej elektrowni wiatrowej przedstawiają się następująco:

- średnica wirnika: do ok. 136 m;
- liczba łopat: 3;
- wysokość piasty: od 90 m do 170 m;
- wysokość całkowita (wieża + wirnik): do ok. 240 m n.p.t.;
- startowa prędkość wiatru: od ok. 3 m/s;
- nominalna prędkość wiatru : od ok. 11- do ok 15,0 m/s;
- wyłączeniowa prędkość wiatru: do ok. 28 m/s;
- nominalna moc wyjściowa: do 4MW;
- parametry robocze: 50 Hz/60Hz.

Przewidywane rodzaje oddziaływań na wszystkich etapach przedsięwzięcia:

- możliwość przekroczenia norm akustycznych – okresowy hałas może występować podczas ruchu ciężarów, dźwigu, betonomieszarki, koparki na etapie budowy i likwidacji. Hałas na etapie eksploatacji jest najistotniejszym bezpośrednim oddziaływaniem elektrowni wiatrowej na środowisko przebywania ludzi. Działanie turbiny wiatrowej powoduje powstawanie hałasu nie tylko aerodynamicznego, ale też mechanicznego. Hałas pochodzenia mechanicznego, powstający w związku z działaniem przekładni zależy od stanu technicznego urządzeń;
- wpływ na wody powierzchniowe i podziemne może wystąpić na etapie budowy w wyniku wycieku substancji ropopochodnych lub płynów eksploatacyjnych z maszyn i urządzeń budowlanych. Na etapie eksploatacji w przypadku katastrofy budowlanej na farmie (wywrócenie się wieży) może nastąpić wyciek oleju transformatorowego;
- wpływ na powietrze wystąpi na etapie budowy i likwidacji w wyniku emisji spalin i pyłów z maszyn i urządzeń budowlanych oraz środków transportu;
- oddziaływania w zakresie pola elektromagnetycznego – występują na etapie eksploatacji; ich źródłem są urządzenia prądotwórcze i energetyczne (generatory, kable, transformatory);
- odpady powstaną zarówno na etapie budowy i likwidacji, jak i na etapie eksploatacji;
- funkcjonowanie elektrowni wiatrowej wiąże się również ze zmianami krajobrazowymi wynikającymi z usytuowania wysokiej budowli energetycznej w sąsiedztwie obszarów użytkowanych rolniczo. Elektrownia wiatrowa będzie elementem zdecydowanie odcinającym się od ukształtowanych już układów krajobrazu. Maszt turbiny będzie widoczny ze znacznej odległości

w wielu punktach stanowiąc nową dominantę w panoramie okolicznych miejscowości. Turbina wiatrowa będzie wpływała na najbliższe otoczenie, w tym na istniejącą strukturę krajobrazową terenu objętego opracowaniem;

- mogą wystąpić następujące rodzaje negatywnych oddziaływań elektrowni wiatrowej na awifaunę: możliwość śmiertelnych zderzeń z elementami turbiny wiatrowej, bezpośrednia utrata siedlisk oraz ich fragmentacja i przekształcenia, zmiana wzorców wykorzystania terenu, tworzenie efektu bariery;
- negatywne oddziaływanie elektrowni wiatrowej na chiropterofaunę może polegać na: śmiertelności na skutek kolizji z elektrownią lub urazu ciśnieniowego, utracie lub zmianie tras przelotu, utracie miejsc żerowania, zniszczeniu kryjówek.

Przedmiotowe przedsięwzięcie jest przedsięwzięciem, w przypadku którego nie występuje ryzyko poważnej awarii. Z informacji zamieszczonych w karcie informacyjnej przedsięwzięcia nie wynika aby inwestycja zlokalizowana była na obszarach wodno-błotnych lub o płytkim zaleganiu wód podziemnych oraz na obszarach objętych ochroną, w tym strefie ochronnej ujęć wód i obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych. Ponadto przedmiotowe przedsięwzięcie leży poza obszarami wybrzeży, górskimi lub leśnymi.

Projektowana lokalizacja przedsięwzięcia nie znajduje się w granicach form ochrony przyrody, objętych ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2015, poz. 1651 ze zm.). Najbliżej terenu realizacji przedsięwzięcia zlokalizowane są:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki – w odległości ok. 8,76 km,
- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Dąbrowy w Marianku PLH100027 – w odległości 7 km,
- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Lasy Gorzkowickie PLH100020 – w odległości ok. 9,3 km,
- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Łąka w Bęczkowicach PLH100004 – w odległości ok. 9,7 km.

Z informacji zamieszczonych w karcie informacyjnej przedsięwzięcia nie wynika aby inwestycja zlokalizowana była na obszarach, na których standardy jakości środowiska nie zostały przekroczone. Kwestia ta powinna być wyjaśniona na etapie oceny oddziaływania na środowisko.

Przedsięwzięcie realizowane będzie na terenie gminy Gorzkowice. Gęstość zaludnienia dla gminy Gorzkowice wynosi 84 osoby/km² – wg. Danych Urzędu Statystycznego w Łodzi, na rok 2014. W obszarze inwestycji nie występują jeziora.

Informacje zawarte we wniosku i karcie informacyjnej przedsięwzięcia potwierdzają możliwość wystąpienia znaczących oddziaływań zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji przedsięwzięcia. Kwestia ta będzie również uwzględniana w ocenie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Na etapie realizacji zakres przedsięwzięcia będzie ograniczał się do najbliższego otoczenia miejsca jego realizacji. Oddziaływanie to będzie okresowe, ograniczone czasem trwania prac budowlanych.

Etap eksploatacji przedsięwzięcia wiązać się będzie z emisją hałasu ze źródeł o dużej mocy akustycznej (ruch przekładni mechanicznej i przepływ aerodynamiczny wokół łopat wirnika) przez co nastąpią zmiany klimatu akustycznego na obszarze o znacznej powierzchni. Funkcjonowanie elektrowni wiatrowej wiąże się również z potencjalnym oddziaływaniem na ptaki i nietoperze oraz zmianami krajobrazowymi. Na tym etapie elektrownia wiatrowa będzie także oddziaływać w zakresie pola elektromagnetycznego oraz efektu migotania cienia. W trakcie eksploatacji przedsięwzięcie będzie oddziaływało na środowisko w sposób ciągły, w zakresie emisji hałasu oraz pól elektromagnetycznych, oddziaływanie to będzie odwracalne, trwające do czasu zakończenia eksploatacji obiektu.

Przedmiotowe przedsięwzięcie, z uwagi na jego lokalizację i ograniczony zakres oddziaływania na środowisko nie będzie wywoływać oddziaływań transgranicznych.

Na podstawie informacji zawartych w karcie informacyjnej przedsięwzięcia nie można wykluczyć możliwości wystąpienia oddziaływania o znacznej wielkości lub złożoności. Kwestia ta będzie również uwzględniana w ocenie oddziaływania na środowisko.

Z uwagi na fakt, że w różnych warunkach to samo oddziaływanie może wywoływać różne skutki, celem oceny oddziaływania na środowisko będzie określenie natury i prawdopodobieństwa wystąpienia poszczególnych oddziaływań oraz oszacowanie możliwych skutków spowodowanych przez każdy z wariantów przedsięwzięcia. Niniejsze pismo wyraża opinię w trybie art. 64 ust. 1 pkt 1 oraz art. 68 ustawy ooś, wyraża również opinię co do zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko przedmiotowego przedsięwzięcia w sprawie administracyjnej o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia. Zgodnie bowiem z podstawą prawną zawartą w art. 64 ust. 3 ustawy ooś: „Organy, o których mowa w ust. 1, uwzględniając łącznie uwarunkowania, o których mowa w art. 63 ust. 1, wydają opinię co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby - co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko”.

Niniejsza opinia w punkcie 2 sentencji zawiera następujący początek rozstrzygnięcia co do zakresu raportu: „Wyrażam opinię, że zakres raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinien być zgodny z art. 66 ustawy ooś, ze szczególnym zwróceniem uwagi na: (...)”, którego dopełnieniem są poszczególne podpunkty od 2.1 do 2.19, które stanowią wskazania organu (RDOŚ w Łodzi) co do treści przyszłego raportu w celu dostosowania zakresu raportu do potrzeb postępowania w konkretnej sprawie. RDOŚ w Łodzi zawarł wskazanie, że przyszły raport winien w swym zakresie zawierać obligatoryjne elementy raportu, zaś wskazanie ich szczególnego zakresu nastąpiło stosownie do brzmienia art. 68 ust. 1-2 ustawy ooś:

„1. Organ, określając zakres raportu, uwzględnia stan współczesnej wiedzy i metod badań oraz istniejące możliwości techniczne i dostępność danych.

2. Organ, określając zakres raportu, może – kierując się usytuowaniem, charakterem i skalą oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:

1) odstąpić od wymagań co do zawartości raportu, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 4, 13, 15 i 16; nie dotyczy to dróg publicznych oraz linii kolejowych – będących przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;

2) wskazać:

- a) rodzaje wariantów alternatywnych wymagających zbadania,
- b) rodzaje oddziaływań oraz elementy środowiska wymagające szczegółowej analizy,
- c) zakres i metody badań.”

Niewątpliwie ustawa ooś w art. 66 określa ogólne wymagania, jakie ma spełniać raport, jednak przepisy ustawy ooś nakładają obowiązek wydania postanowienia, w którym zawarte zostaną wskazania organu (potwierdza to wyrok Sądu o sygnaturze: IV SA/Wa 780/08) co do szczegółowej treści raportu.

W przedmiotowym przypadku na etapie eksploatacji planowanego przedsięwzięcia przewiduje się emisję hałasu w związku z ciągłą lub okresową pracą turbiny wiatrowej, dlatego w raporcie należy szczegółowo przeanalizować kwestie związane z wpływem przedsięwzięcia na klimat akustyczny, w tym określenie parametrów akustycznych pracującej turbiny wiatrowej: najwyższy możliwy poziom mocy akustycznej (a więc wartość najwyższa spośród łącznie wszystkich możliwych trybów pracy dostępnego „w obrocie” przykładowego modelu turbiny wiatrowej) dla turbiny wiatrowej o danej maksymalnej branej pod uwagę mocy i dostępnym „w obrocie” przykładowym modelu tej turbiny). W zakresie obliczania propagacji hałasu należy głównie stosować Dyrektywę 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnoszącą się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz. U. UE. L. z 2002 r., nr 189, str. 12 ze zm.). Jak wskazano w punkcie 2.3.6. lit. a niniejszej opinii obliczenia oddziaływania akustycznego (w tym skumulowanego) zarówno dla wariantu inwestorskiego jak i alternatywnego powinny zostać przedstawione w postaci dwóch oddzielnych analiz obliczeniowych, w których jedna wykorzystuje wzór numer 10 wskazany w normie PN-ISO 9613-2, wykorzystujący jako daną wejściową poziom mocy akustycznej, natomiast druga wykorzystuje wprowadzenie poziomu mocy akustycznej danej turbiny w pasmach oktaowych i również opiera się na założeniach normy PN-ISO 9613-2. Powyższe pozwoli przeanalizować, wyniki których z tych analiz

będą najbardziej niekorzystne pod względem oddziaływania akustycznego w odniesieniu do spełnienia standardów jakości środowiska i zrealizuje to zasadę przezorności i prewencji wyartykułowaną w art. 6 ust. 1-2 ustawy POŚ. Mając zatem na uwadze, że w przypadku turbin wiatrowych rodzajem oddziaływań wymagającym szczegółowej analizy jest oddziaływanie akustyczne, RDOŚ w Łodzi zastosował ww. art. 68 ust. 2 pkt 2 ustawy ooś wskazując w niniejszej opinii metody badań, na podstawie których nastąpi ocena nie naruszania przez przedmiotowe przedsięwzięcie dopuszczalnych poziomów hałasu w kontekście zasady przezorności i prewencji.

W zakresie propagacji hałasu należy jako dane wejściowe do analiz wziąć pod uwagę istniejące, realizowane i projektowane (planowane) turbiny wiatrowe i zakłady przemysłowe zgodnie ze wskazaniami zawartymi w punkcie 2.3.6. lit. d. niniejszej opinii.

W celu uzyskania informacji na temat aktualnego zagospodarowania terenów chronionych akustycznie należy w formie elektronicznej na płycie CD/DVD przedstawić zdjęcia najbliższych położonych budynków mieszkalnych chronionych akustycznie (które wskazane zostaną w tzw. klasyfikacji akustycznej) wykonując zdjęcia, w możliwie najbliższej odległości od tego budynku aby jego kontury były na nich wyraźnie widoczne.

Wskazana w niniejszej opinii potrzeba uwzględnienia zagadnień związanych z impulsowością wynika z zaleceń normy „PN-ISO 1996-2:1999/A1:2002 Akustyka. Opis i pomiary hałasu środowiskowego. Zbieranie danych dotyczących sposobu zagospodarowania terenu (Zmiana A1)”. Według tej normy w obliczeniach należy przyjmować poprawkę na impulsowość wynoszącą 5 dB poprzez dodanie tej wartości do każdego uzyskanego wyniku dla danego punktu pomiarowego. W przypadku, gdy wystąpią przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu zaleca się zmianę wariantu inwestorskiego poprzez np. przyjęcie mniejszej mocy turbiny wiatrowej, a co za tym idzie mniejszego maksymalnego możliwego poziomu mocy akustycznej, który nie będzie powodował przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach chronionych akustycznie biorąc pod uwagę poprawkę 5 dB o której mowa powyżej. Zgodnie z zaleceniami normy „PN-ISO 1996-2:1999/A1:2002 Akustyka. Opis i pomiary hałasu środowiskowego. Zbieranie danych dotyczących sposobu zagospodarowania terenu (Zmiana A1)” w punkcie 4.1.2.1 w obliczeniach można przyjąć poprawkę na impulsowość wynoszącą 5 dB lub 12 dB. Przytoczona norma jako typowy dźwięk impulsowy podaje za przykład trzaskanie drzwiami w samochodzie, grę w piłkę nożną na wolnym powietrzu, dzwony kościelne. Co istotne jest to wyliczenie o charakterze przykładowym (a, nie enumeratywnym) i nie może stanowić powodu przyjmowania, że nie wymienienie jako przykładu turbin wiatrowych, jest przesądzające, iż hałas turbin wiatrowych nie jest hałasem impulsowym. W tym zakresie należy uwzględnić czy hałas turbin wiatrowych zawiera elementy składowe, pozwalające na jego przyporządkowanie do otwartego katalogu instalacji emitujących hałas impulsowy. Co istotne wskazanie, iż turbiny wiatrowe zawierają składowe impulsowe i są typowym hałasem impulsowym, zostało również potwierdzone przez następujących autorów:

- dr hab. Rufina Makarewicz (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Wydział Fizyki, Instytut Akustyki), informacja zawarta na slajdzie 13 w prezentacji dostępnej pod adresem internetowym (stan na dzień 23 maja 2016 r.), źródło elektroniczne: <http://sdr.gdos.gov.pl/Documents/GH/Spotkanie%2009.05.2013/2%20Podstawy-ocen-wplywu-farm.pdf>;
- Olivera Thomasa, BBB Umwelttechnik GmbH, informacje zawarte na slajdzie 24 w prezentacji dostępnej na stronie internetowej (stan na dzień 23 maja 2016 r.) źródło elektroniczne: sdr.gdos.gov.pl/Documents/GH/Spotkanie%2028.08.2014/Podstawowe%20%C5%9Brodowiskowe%20zagadnienia%20pl.pdf.

Podsumowując wyniki analizy akustycznej, po dodaniu do nich poprawki na impulsowość wynoszącej 5 dB dla wyników przy granicy terenów chronionych akustycznie położonych poniżej 400 m (gdyż te tereny prawdopodobnie najbardziej narażone są na tego rodzaju oddziaływanie) od planowanej do realizacji turbiny wiatrowej, powinny zagwarantować dotrzymanie dopuszczalnych

poziomów hałasu wskazanych w rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 112).

Aby przeanalizować czy w otoczeniu i w obszarze oddziaływania inwestycji są obecnie dotrzymane standardy jakości środowiska RDOŚ w Łodzi w pkt. 2.3.7 niniejszej opinii wskazał potrzebę przedstawienia konkretnych informacji nt. obecnego poziomu tła akustycznego na terenach chronionych akustycznie w otoczeniu i w obszarze oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia co pozwoli na zweryfikowanie czy w przedmiotowej lokalizacji jest możliwa realizacja inwestycji w kontekście ewentualnych istniejących przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu w odniesieniu do kryteriów tzw. hałasu przemysłowego dla stanu już istniejącego. Podsumowując należy przeanalizować czy zachodzi sytuacja tzw. wysycenia tła akustycznego i braku możliwości sytuowania w przedmiotowym obszarze nowych źródeł hałasu, poprzez przedstawienie ww. informacji.

Korzystając z uprawnień wskazanych w art. 64 ust. 3 *in fine* ustawy ooś oraz art. 68 ust. 2 pkt 2 lit. a) ustawy ooś RDOŚ w Łodzi łącznie w punkcie 2.3.9 oraz 2.7.7 niniejszej opinii wskazał wariant alternatywny wymagający zbadania, który powinien uwzględniać łącznie wskazania obu ww. punktów. Wprowadzenie wielości rozróżnień spośród analizowanych wariantów nie może istnieć sama dla siebie, ale powinna być stosowana po to by przynieść wartość wyboru wariantu możliwego do realizacji. Wariant alternatywny przedstawiany w raporcie ooś niejako w opozycji do wariantu realizacyjnego winien uwzględniać konkretne uwarunkowania i być możliwym do zastosowania przez organ administracji publicznej (w tym RDOŚ w Łodzi). Należy podkreślić, że analiza wariantowa w ramach oceny oddziaływania na środowisko ma służyć organowi administracji publicznej do optymalizacji realizacji planowanego przedsięwzięcia przede wszystkim według kryterium oddziaływania na środowisko. Powyższe potwierdza stanowisko, które utrzymało się w orzecznictwie tu cyt.: „organ, określając zakres raportu, może - kierując się usytuowaniem, charakterem i skalą oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wskazać m.in. rodzaje wariantów alternatywnych wymagających zbadania. Z powołanego przepisu wynika więc, że oczekuje się od organu samodzielnego poszukiwania rozwiązań zapewniających przewidzianą przepisami ochronę środowiska” (II SA/Lu 354/12 - Wyrok WSA w Lublinie oraz II SA/Bd 750/14 - Wyrok WSA w Bydgoszczy) co więcej „W postępowaniu w przedmiocie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach z woli ustawodawcy to na organie spoczywa główny ciężar oceny przedsięwzięcia w zakresie oddziaływania na środowisko. Organ ma prawo określać samodzielnie zakres tego raportu, w tym ma prawo żądać od inwestora dodatkowych wariantów przedsięwzięcia (art. 68 uioś)” (II SA/Lu 354/12 - Wyrok WSA w Lublinie).

Podstawą do wykonania obliczeń w raporcie o oddziaływaniu na środowisko dla przedmiotowej inwestycji będzie Polska Norma PN ISO 9613-2:2002 „Akustyka. Thumienie dźwięku podczas propagacji w przestrzeni otwartej. Ogólna metoda obliczeniowa”. W rozdziale 9 o nazwie „Dokładność i ograniczenia metody” na stronie 19 ww. normy podano szacunkową dokładność metody wynoszącą ± 3 dB dla odległości między źródłem i punktem odbioru większej niż 100 m i mniejszej niż 1000 m oraz przy średniej wysokości źródła i punktu odbioru w przedziale (oznaczonej jako h) między 5 m a 30 m. Z powyższego wynika, że norma PN ISO 9613-2:2002 nie podaje szacunkowej dokładności dla źródeł posadowionych powyżej 30 m czyli tak jak w przedmiotowym przypadku, gdzie planowana wysokość projektowanej turbiny wiatrowej wynosi maksymalnie 240 m n.p.t. (przy jednoczesnym założeniu, że wysokość wież planowana jest w granicach od 90 m do 170 m). Mając na uwadze powyższe, oraz parametry projektowanego źródła hałasu, RDOŚ w Łodzi wystąpił o przedstawienie w raporcie o oddziaływaniu na środowisko przedmiotowego przedsięwzięcia wariantu alternatywnego tj. wariantu polegającego na usytuowaniu każdej z wież/y turbin/y wiatrowych/ej, w odległości większej niż 700 m od terenów chronionych akustycznie.

Turbiny wiatrowe, z racji charakteru pracy (związanej ze zmianą energii wiatru na energię elektryczną) i wymogów odnośnie odpowiedniej siły wiatru, są źródłem hałasu infradźwiękowego. Należy zatem określić, przeanalizować i ocenić bezpośredni oraz pośredni wpływ infradźwięków na środowisko oraz zdrowie i warunki życia ludzi.

Charakter przedmiotowego przedsięwzięcia nieodłącznie wiąże się z ruchem obrotowym łopat wirnika, które w porze dnia, w określonych warunkach atmosferycznych rzucają na otaczający je teren ruchomy cień, w związku z czym należy zbadać intensywność efektu migotania cienia.

Ocenie podlegać będzie także wpływ planowanego do realizacji przedsięwzięcia na rozkład pól elektromagnetycznych, z uwzględnieniem zapisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883).

Wybudowanie i funkcjonowanie elektrowni wiatrowej może kolidować z trasami przelotów ptaków i nietoperzy, płoszyć je oraz powodować zmiany w ich rozmieszczeniu, w związku z czym wskazano na konieczność oceny tego zagadnienia, jak również oceny oddziaływania na gatunki roślin, grzybów, zwierząt i siedliska przyrodnicze w obrębie terenu, na który może oddziaływać przedsięwzięcie.

W celu jednoznacznego wyeliminowania w jak najwyższym stopniu negatywnego wpływu elektrowni wiatrowej na ptaki i nietoperze wskazano w punktach: 2.7.3 i 2.7.4. niniejszej opinii konieczność wykonania rocznych przedrealizacyjnych monitoringów ornitologicznego i chiropterologicznego. W tym celu można wykorzystać ekspertyzy ornitologiczne sporządzane w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W monitoringu ornitologicznym należy odnieść się do gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 2009/147/WE oraz gatunków ptaków chronionych polskim prawem wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2014 r., poz. 1348), w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt (Głowaciński, 2001), gatunki SPEC w kategorii 1-3 (BirdLife International, 2004), gatunki objęte strefową ochroną miejsc występowania, gatunki o rozpowszechnieniu lęgowym $<10\%$ (ocenianym w siatce kwadratów 10×10 km; Sikora i in., 2007), gatunki o liczebności krajowej populacji poniżej 1000 par lęgowych. Do ekspertyzy należy dołączyć pisma z poszczególnych urzędów gmin dotyczące udzielenia informacji o istniejących i planowanych inwestycjach stanowiących bariery na trasach przelotów ptaków w promieniu 10 km od planowanej inwestycji (elektrownie wiatrowe, dla których wszczęto lub zakończono postępowanie administracyjne, maszty telefonii komórkowych, istniejące turbiny wiatrowe, itp.). Powyższe inwestycje w promieniu 10 km zaznaczyć na mapie. Ponadto w analizie ornitologicznej należy ustosunkować się do możliwości negatywnego oddziaływania planowanej elektrowni wiatrowej na cele ochrony, przedmioty ochrony, integralność obszarów i spójność Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 na podstawie danych z przeprowadzonego rocznego monitoringu ornitologicznego oraz danych z SDF dla konkretnego obszaru Natura 2000. Przedstawić mapy obrazujące metodę prowadzenia przedrealizacyjnego monitoringu ornitologicznego, główne kierunki przelotów ptaków w czasie migracji wiosennych i jesiennych, główne stanowiska gatunków ptaków. Przedstawić dane tabelaryczne dotyczące zinwentaryzowanych gatunków ptaków i ich liczebności w poszczególnych datach prowadzenia kontroli terenowych przedrealizacyjnego monitoringu ornitologicznego, analizę wpływu projektowanej turbiny wiatrowej na kluczowe gatunki ptaków. Odnieść się do korytarzy ekologicznych i stref ochronnych gniazd ptaków, na które może wpłynąć negatywnie planowana inwestycja. Analiza winna dotyczyć wariantów inwestycji wraz ze wskazaniem wariantu najkorzystniejszego dla ptaków.

W przypadku nietoperzy analiza na podstawie wykonanych badań ma pokazać, czy teren inwestycji wykorzystywany jest przez nietoperze w czasie nocnych żerowisk, wiosennych i jesiennych migracji, tworzenia i rozpadu kolonii rozrodczych, rojenia, rozrodu, szczytu aktywności lokalnych populacji. Ponadto należy wskazać odnalezione kryjówki i miejsca hibernacji. Listę gatunków chronionych zawiera Załącznik II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2014 r., poz. 1348). Do ekspertyzy należy dołączyć pisma z poszczególnych urzędów gmin dotyczące udzielenia informacji o istniejących i planowanych inwestycjach stanowiących bariery na trasach przelotów nietoperzy w promieniu 10 km od planowanej inwestycji (elektrownie wiatrowe, dla których wszczęto lub

zakończono postępowanie administracyjne, maszty telefonii komórkowych, istniejące turbiny wiatrowe, itp.). Powyższe inwestycje w promieniu 10 km zaznaczyć na mapie. Ponadto w analizie chiropterologicznej należy ustosunkować się do możliwości negatywnego oddziaływania planowanej elektrowni wiatrowej na cele ochrony, przedmioty ochrony, integralność obszarów i spójność Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 na podstawie danych z przeprowadzonego rocznego monitoringu ornitologicznego oraz danych z SDF dla konkretnego obszaru Natura 2000. Analiza winna dotyczyć wariantów inwestycji wraz ze wskazaniem wariantu najkorzystniejszego dla nietoperzy. Na mapie (w każdym z wariantów inwestycji) przedstawić odległość planowanej turbiny od pobliskich lasów oraz nie będących lasem skupień drzew o powierzchni 0,1 ha lub większej oznaczonych w planie jako tereny ZL. Odległość ma być liczona od skrajnej/zewnętrznej części łopaty wirnika skierowanej w kierunku terenu ZL przy położeniu prostopadłym do wieży danej turbiny do najbliższych terenów ZL. Szczegóły dotyczące metodyki przeprowadzenia badań ornitologicznych znajdują się w opracowaniu PSEW (Szczecin 2008) „Wytyczne w zakresie oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na ptaki”, natomiast metodyka przeprowadzenia badań chiropterologicznych znajduje się w opracowaniu PDON (2009, wersja II, grudzień 2009) „Tymczasowe wytyczne dotyczące oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze”.

Uzasadniając zawarcie w punktach: 2.7.3 i 2.7.4. sentencji niniejszej opinii należy wskazać, że wpływ na środowisko przyrodnicze można ustalić, gdy znany jest jego stan, możliwy do poznania poprzez zastosowanie powszechnie znanych metod, tj. poprzez przeprowadzenie przedrealizacyjnego monitoringu ornitologicznego i chiropterologicznego. Innymi słowy kryteria decydujące o istotności oddziaływania na przyrodę ożywioną winny odnosić się do poziomu organizacji biologicznej w tym do określenia poziomu populacji lokalnych, poziomu osobniczego, poziomu biocenozy (określenia funkcjonowania ekosystemu i biocenoz – z analizą rozmieszczenia zaobserwowanych populacji w biocenozie), poziomu krajobrazu (analiza wpływu przedsięwzięcia na rozdrobnienie i fragmentaryzacja siedlisk, korytarzy ekologicznych np. korytarze przelotów nietoperzy). Należy podkreślić, że okoliczności faktyczne traktujące o wpływie przedmiotowego przedsięwzięcia na przyrodę ożywioną winny być wyjaśnione o przekonujące podstawy. Dopiero, gdy dane m.in. dot. występujących gatunków, poziomu populacji (w całym cyklu życiowym) zostaną dostarczone do organu ochrony środowiska można wnioskować o związkach przyczynowo-skutkowych danego przedsięwzięcia na przyrodę ożywioną.

W inwentaryzacji należy uwzględnić gatunki roślin, grzybów i zwierząt chronione na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014 r., poz. 1409), Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunków grzybów (Dz. U. 2014 r., poz. 1408) i Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2014 r., poz. 1348), a także siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt wymienione w Załączniku I i II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Ocenie podlegać będzie także wpływ przedmiotowego przedsięwzięcia na krajobraz określony w punkcie 2.7.6. niniejszej opinii, który rozwija dyspozycję przepisu art. 66 ust. 1 pkt 3a (*opis krajobrazu, w którym dane przedsięwzięcie ma być zlokalizowane*) i pkt 7 lit. da (*uzasadnienie proponowanego przez wnioskodawcę wariantu, ze wskazaniem jego oddziaływania na środowisko, w szczególności na: krajobraz*) ustawy ooś. W tym zakresie należy zauważyć, że zgodnie z art. 2 pkt 16 lit. e ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz. 199 ze zm.): „*krajobrazie*” – *należy przez to rozumieć postrzeganą przez ludzi przestrzeń, zawierającą elementy przyrodnicze lub wytwory cywilizacji, ukształtowaną w wyniku działania czynników naturalnych lub działalności człowieka.*

Ocenie podlegać będzie również wpływ planowanego do realizacji przedsięwzięcia na powierzchnię ziemi określony w punkcie 2.9. niniejszej opinii, który rozwija dyspozycję przepisu art. 66 ust. 1 pkt 7 lit. b ustawy ooś (*uzasadnienie proponowanego przez wnioskodawcę wariantu,*

ze wskazaniem jego oddziaływania na środowisko, w szczególności na: powierzchnię ziemi). W tym zakresie należy zauważyć, że zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 25 POŚ *powierzchnia ziemi – to naturalne ukształtowanie terenu, gleba oraz znajdująca się pod nią ziemia do głębokości oddziaływania człowieka, z tym że pojęcie "gleba" oznacza górną warstwę litosfery, złożoną z części mineralnych, materii organicznej, wody, powietrza i organizmów, obejmującą wierzchnią warstwę gleby i podglebie.*

W celu uwzględnienia w przyszłym raporcie aktualnego ustawodawstwa w zakresie ochrony powierzchni ziemi, RDOŚ w Łodzi wskazał jakie ustawy i wydane na ich podstawie rozporządzenia, uchwalone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, należy uwzględnić jako źródła danych stanowiących podstawę do sporządzenia raportu. Uwzględnione w raporcie powinny być przepisy prawa materialnego zawarte w tytule II działu IV Ochrona powierzchni ziemi POŚ wraz z wydanym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. Nr 165, poz. 1359). Ponadto w zakresie wpływu przedmiotowego przedsięwzięcia na powierzchnię ziemi należy w przyszłym raporcie przeanalizować ryzyko spowodowania przez przedmiotowe przedsięwzięcie bezpośredniego ryzyka zagrożenia szkodą i szkody w powierzchni ziemi na ustawę szkodową.

Uwzględniając art. 81 ust. 3 ustawy ooś należy zawrzeć w raporcie udowodnienie, czy przedsięwzięcie może spowodować nieosiągnięcie celów środowiskowych zawartych w Uchwale Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2011 r. „*Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*” (M. P. z 2011 r., Nr 49, poz. 549). Należy wskazać w obrębie jakich jednolitych części wód (JCW, JCWPD) zlokalizowana jest inwestycja (określić statut oceny wód zgodnie z planem gospodarowania wodami, ocenę ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych).

W związku z wymogami stawianymi przez Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/52/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. zmieniającą dyrektywę 2011/52/UE w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz. Urz. U.E. z 25 kwietnia 2014 r. nr L 124/1) w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na klimat należy przeprowadzić analizę oddziaływania przedsięwzięcia na klimat, przy czym należy również odnieść się do celów określonych w Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. W ramach przeprowadzanej analizy zleca się stosowanie metodyk określonych w Poradniku przygotowania inwestycji z uwzględnieniem zmian klimatu, ich łagodzenia i przystosowania do tych zmian oraz odporności na klęski żywiołowe (Ministerstwo Środowiska Departament Zrównoważonego Rozwoju, październik 2015 r. Warszawa) dostępnym na stronie <http://klimada.mos.gov.pl>.

Po przeprowadzonej analizie przedłożonych dokumentów w sprawie oraz biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania stwierdzono, że raport powinien być sporządzony zgodnie z art. 66 ust. 1 ustawy ooś oraz uwzględniać uwarunkowania szczegółowe wymienione w niniejszej opinii.

Określony w niniejszej opinii zakres raportu uwzględnia stan współczesnej wiedzy i metod badawczych, przy uwzględnieniu istniejących możliwości technicznych i dostępności danych niezbędnych do prawidłowego wykonania raportu o oddziaływaniu na środowisko.

Jednocześnie zwracam się do Wójta Gminy Gorzkowice o poinformowanie stron postępowania ww. sprawie administracyjnej o wydaniu niniejszej opinii.

Z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Łodzi
Andrzej Wiercioch
Regionalny Konserwator Przyrody

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Gorzkowice.
2. Aa.